

Zaključci Kongresa Energija i okoliš 2008.

1. Ovaj se Kongres održava u razdoblju u kojem predstoji opsežna rasprava o nacrtu Strategije energetskega razvitka RH, pa stoga očekujemo da će poruke i zaključci s ovoga znanstvenog skupa pružiti doprinos tom strateškom energetske dokumentu.
2. Pozivaju se sve zainteresirane strane, osobito akademska i poslovna zajednica, jedinice područne i lokalne samouprave da se aktivno uključe u javnu raspravu o nacrtu Strategije energetskega razvitka RH, te da daju svoj doprinos u području energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite okoliša.
Pozivaju se župani, gradonačelnici i načelnici da sudjeluju u preuzimanju odgovornosti gospodarenja energijom na svojim područjima u cilju ostvarivanja zajedničke i pojedinačne dobrobiti za županije, gradove i općine u RH. Pri tome treba maksimalno uvažavati znanost i struku koje moraju biti podržavane odgovarajućim političkim odlukama.
3. Preporučujemo financijskim institucijama (bankama, fondovima i dr.) da i dalje rade na provedbi programa te na realizaciji projekata i mjera, za korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, doprinoseći tako provođenju principa održivoga razvoja.
4. Slijedom obveze za usklađivanje pravne stečevine Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, naglašavamo potrebu izrade i provedbe Zakona o učinkovitom korištenju energije i odgovarajućih provedbenih mjera s pratećim akcijskim planovima, sagledavajući pri tome dosadašnja iskustva i dobre primjere iz prakse.
5. Ukazujemo na potrebu ustrojavanja snažne nacionalne Agencije za obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost s lokalnim podružnicama u cilju stvaranja mreže regionalnih energetske agencija, što će osigurati protočnost ideja i efikasnu provedbu politike energetske učinkovitosti od nacionalne do lokalne razine.
6. U Strategiji energetskega razvitka RH svi izvori energije trebaju imati istu polaznu poziciju, bez ikakvoga favoriziranja, uz poštivanje tehnološke zakonitosti, uvjeta zaštite okoliša i principa održivoga razvitka.
7. Hrvatska je, kao i druge zemlje, suočena s izazovom koji proizlazi iz klimatskih promjena, porasta potrošnje i cijene energije uz istovremeno smanjivanje raspoloživih konvencionalnih izvora energije. Odgovor na to moraju biti radikalne inovacije, i to tehnološke i institucionalne. Dinamika globalizacije zahtijeva od svih zemalja, pa tako i od Hrvatske da ulaže znatno više ljudskih i financijskih resursa u inovacije i edukaciju, i to od strane javnoga i privatnoga sektora. Posebno je izražen zahtjev za inovacije u razvoj nisko-ugljičnih opcija proizvodnje energije. Postojeće stanje ukazuje da se u segmentima pretvorbe i konačnoga korištenja energije (energane i graditeljstvo) još nedovoljno koriste poznati tehničko-tehnološki noviteti na tom području.
8. Hrvatska Strategija energetskega razvitka treba uzeti u obzir, osim sigurnosti opskrbe energijom, energetske učinkovitosti te utjecaj na okoliš, također, i u većoj mjeri ekonomsko-socijalni aspekt održivoga razvitka, u kojemu će biti sadržane i poticajne mjere za razvoj domaćeg poduzetništva, zapošljavanje i jačanje izvoznih aktivnosti.
9. Analize pokazuju da korištenje biogoriva prve generacije nije dalo očekivane rezultate na globalnoj (svjetskoj) razini, a također i u nas. Temeljem toga proizlaze preporuke da se pristupi intenzivnom razvoju tehnologija za korištenje bioenergije druge generacije.

10. Proizvodnja biogoriva u Hrvatskoj nije zadovoljavajuća, iako se smatra da je cilj od 5% udjela biogoriva u transportu realno ostvariv. Hrvatska raspolaže s dovoljno neiskorištenoga zemljišta i ima dovoljne proizvodne kapacitete za takvu proizvodnju biogoriva, a posebice biodizela. Sadašnji odnos proizvodnih cijena biodizela u odnosu na konvencionalno dizelsko gorivo nije stimulativan. Stoga su u tom području potrebne određene sistemske stimulativne mjere.
11. Analize, prema znanstvenim kriterijima, pokazuju da je sadašnje stanje prometa nezadovoljavajuće sa stajališta održivosti. Stoga u bližoj budućnosti treba očekivati snažnu intervenciju politike u segmentu prometa, a u cilju povećanja principa održivosti.
12. U narednom prijelaznom razdoblju od 50 godina očekuje se da će sadašnji konvencionalni izvori energije (ugljen, nafta i zemni plin), uz približno isti udjel primjene nuklearne energije, imati i dalje dominantan utjecaj u temeljnim energetske sustavima uz ubrzan porast obnovljivih izvora energije koji još uvijek, u trenutnoj fazi komercijalizacije, zahtijevaju subvencioniranje za širu primjenu. Kongres utvrđuje važnost postupnog uvođenja primjene CCS (*carbon capture storage*) tehnologije.
13. U cilju postizanja principa održivoga razvitka u urbanim sredinama, upotrebi obnovljivih izvora energije mora se dati prednost. U tom smislu, za nove zgrade treba propisati minimalni udio korištenja obnovljivih izvora energije. Toplinska zaštita novih i rekonstruiranih zgrada mora postići standarde „energetsko-efikasnih zgrada“, čime se omogućuje ekonomičnije uvođenje korištenja obnovljivih izvora energije.
14. Primjena kogeneracijskih i trigeneracijskih sustava pruža velike mogućnosti učinkovitog korištenja energije što također, u našim uvjetima, nije dovoljno iskorišteno. Uvođenje takvih sustava u industriji i u sustavima za komunalno grijanje treba intenzivirati i stimulirati. Viškovi proizvedene električne energije moraju u svakom slučaju biti prihvaćeni u elektroenergetski sustav Hrvatske, što se do sada u velikom broju primjera ne provodi zbog raznih administrativnih ograničavajućih uvjeta.
15. Nakon što je uveden tzv. sustav „feed-in“ tarifa (garantirane poticajne otkupne cijene za viškove električne energije iz obnovljivih izvora energija i kogeneracija), nužno je preispitati shemu odnosa elemenata koji čine taj sustav kao i njihovu efikasnost u realnim uvjetima. Također, nužno je uvesti odgovarajući poticajni sustav u segmentu priključaka obnovljivih izvora energije i kogeneracija na elektro-energetske mreže. Ukupni efekti obnovljivih izvora energije i kogeneracija (tehnološki, ekonomski i ekološki) predstavljaju dovoljan razlog socijalizacije dijela troškova za izgradnju i korištenje takvih sustava.
16. Posebnu pažnju posvetiti bržem razvoju tehnologija za proizvodnju električne energije većih snaga iz obnovljivih izvora energije što je za sada nedovoljno zastupljeno, a u postojećem sustavu stimulacije proizvodnje električne energije iz fotonaponskih izvora treba ukinuti ograničenje od 1 MW.
17. Ovaj znanstveni i međunarodni skup izražava zahvalnost brojnim stručnjacima, znanstvenicima i svim prisutnima koji su svojim idejama, inicijativama i zalaganjem ostvarili vrijedne rezultate te prezentirali najnovije rezultate i uspješne primjere iz prakse. Mnogi od tih primjera mogu se koristiti kao model za širu implementaciju i na drugim projektima.